

Schapen: voorkomen van hitte- en koudestress

Ruimte in het voertuig

Schapen hebben voldoende ruimte nodig. Voorkomen dient te worden dat ze hun evenwicht verliezen, uitglijden of vallen. Als er onvoldoende ruimte beschikbaar is, zullen de dieren niet gaan liggen, ook niet als ze moe zijn. De hoeveelheid ruimte die elk dier nodig heeft **is afhankelijk van:** lichaamsgewicht, aanwezigheid van wol en dikte van de vacht, aanwezigheid van hoorns, de temperatuur en het gedrag van de dieren tijdens het transport.

- Houd er altijd rekening mee dat de ruimte boven het hoogste punt van het schaap ten minste **15 cm** moet zijn bij voertuigen met geforceerde ventilatie en ten minste **30 cm** bij voertuigen zonder geforceerde ventilatie.

Minimaal beschikbare ruimte	Korte reis	Lange reis
Geschoren ooien	0,44 m ² voor 67 kg	0,44 m ² voor 40 kg
Ooien met vacht	0,56 m ² voor 65 kg	0,53 m ² voor 40 kg
Geschoren lammeren	0,3 m ² voor 32,5 kg.	-
Lammeren met vacht	0,4 m ² voor 40,5 kg	-

- Zorg voor **meer ruimte** voor alle dieren als ze moeten **rusten, drinken en moeten eten** op het voertuig. In dit geval geeft u ze toegang tot het voer en het water.
- Geef **25% meer ruimte** aan ongeschoren schapen en lammeren van ≥ 26 kg dan geschoren schapen en lammeren.
- Zorg voor meer ruimte tijdens vervoer bij **hogere temperaturen** of een **hogere luchtvochtigheid** of als de reis waarschijnlijk **stressvoller zal zijn**.
- Zorg voor meer ruimte als het voertuig **langer stil zou kunnen staan** - tenzij het voertuig geforceerde ventilatie heeft.
- **Nog beter!** Pas geschoren schapen mogen alleen worden vervoerd als ze een vacht van ten minste 7,0 mm hebben (bv. wolgroei, scheren met geschikte kam) en als ze niet minder dan 24 uur voor het begin van de reis zijn geschoren.

Strooisel in het voertuig

Koud weer: meer **strooisel**/isolatie en **verwijder nat strooisel** na elke rit (om bevriezing op het voertuig te voorkomen).

Warm weer: gebruik **nat** zand, nat schaafsel, zaagsel of rijstvliesen (in plaats van strooisel).

Regeling van de omstandigheden en klimaat

1. **Minimaliseer** de impact van **weersomstandigheden** op de dieren.
2. Zorg ervoor dat de **temperatuur en vochtigheidsgraad** in het voertuig correct zijn voor het type, het gewicht en de leeftijd van de schapen.
3. **Regel de binnentemperatuur** (min. 5°C, max. 30°C). Zorg ervoor dat de ventilatoren werken.
4. **Bij het bewakingssysteem** moet rekening worden gehouden met de min-/max-temperatuur, maar ook met de duur van temperaturen buiten het bereik.
5. Controleer bij lange transporten de **correcte werking van het ventilatie- en temperatuurbewakingssysteem**. Deze moeten in de cabine zijn ondergebracht om het de bestuurders gemakkelijker te maken ze te bedienen. Rust tevens uw voertuig uit met mechanische ventilatiesystemen om de luchtvochtigheid en temperatuur te regelen. Sensoren moeten achter de cabine op de eerste verdieping liggen voor het meten van warmte en op de derde verdieping aan het einde van de truck voor het meten van koude.

Let altijd goed op:

- Luchtstroom binnen het vervoermiddel
- Rijsnelheid
- Aantal, plaats en condities van geplande stops
- Beschikbare ruimte
- Conditie van de schapen

Type	Aanbevolen temperatuurbereiken met geforceerde ventilatie		
	Minimum (°C)	Maximum aangepast voor vochtigheid (°C)	
		Rel. Luchtvochtigheid < 80%	Rel. Luchtvochtigheid > 80%
Schapen met volledige vacht	0	28	25
Geschoren schapen	10	30	29

koud weer

Vermijd koudestress en let op gevoelstemperatuur, vooral voor recent geschoren schapen en lammeren. Daaronder is inbegrepen:

- Sluit de ventilatieopeningen aan de zijkant van het voertuig af of stop het voertuig. Zorg altijd voor voldoende ventilatie.
- Zorg voor voer (vóór het laden).
- Vermijd het laden van natte schapen.
- Zorg voor extra verwarming.

warm weer

Minimaliseer het risico op **hittestress**. Daaronder is inbegrepen:

- Laad en vervoer schapen tijdens de koelere dagdelen. Stel het transport uit tot de weersomstandigheden gunstiger zijn.
- Zorg voor meer vloeroppervlak.
- Plaats het voertuig op een schaduwrijke plaats met voldoende luchtstroom of gebruik geforceerde ventilatie (extra ventilatoren).
- Minimaliseer de duur van stops, indien mogelijk.

